

Ontpoldering Noordwaard

**Aanvullend advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport**

14 januari 2008 / rapportnummer 1754-78

1. HOOFDPUNTEN

Rijkswaterstaat onderzoekt de mogelijkheden voor de ontpoldering van de Noordwaard in de gemeente Werkendam. Deze ontpoldering is een van de maatregelen uit de planologische kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB RvdR). Voor de ontpoldering, wordt de rijksprojectenprocedure gevolgd waarvoor de staatsecretaris van Verkeer en Waterstaat (coördinerend) bevoegd gezag is. Ten behoeve van het besluit wordt daarbij de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.¹

In 2006 is de startnotitie ter inzage gelegd, heeft de Commissie over de richtlijnen geadviseerd en zijn richtlijnen vastgesteld. De hoofdpunten voor het MER zijn en blijven met dit aanvullende advies hetzelfde:

- in hoeverre de alternatieven scoren op hun doelbereik;
- beschrijf welke fysieke ingrepen in het gebied noodzakelijk zijn voor de verschillende alternatieven en wat de gevolgen zijn voor de sedimentatie-/erosie(processen) als gevolg van de waterafvoer en stromingen in het gebied onder gemiddelde en maatgevende omstandigheden;
- welke gevolgen de alternatieven hebben voor de bestaande natuurwaarden en het landschap en welke natuur- en landschappelijke waarden worden ontwikkeld, nu en op de langere termijn.

Op 23 oktober 2007 is een aanvullende startnotitie ter inzage gelegd en is de Commissie gevraagd om te adviseren over aanvullende richtlijnen. De aanvullende startnotitie gaat specifiek in op het tweede hoofdpunt: omgaan met grond. Voor het afgraven van grond is mogelijk een ontgrondingvergunning² nodig. Voor het gebruik van grond elders in het gebied is mogelijk – afhankelijk van de kwaliteit van de grond – een Wm-vergunning³ nodig. Op hoofdlijnen waren deze onderwerpen al opgenomen in de startnotitie en richtlijnen uit 2006. Voor de juridische zekerheid heeft Rijkswaterstaat gekozen hiervoor een aanvullende startnotitie ter inzage te leggen en zal bevoegd gezag aanvullende richtlijnen vaststellen.

Concept-MER en voorkeursalternatief

In de aanvullende startnotitie worden beknopt de gevolgen op verschillende milieuaspecten behandeld zoals deze in een concept-MER zijn opgenomen. Op basis van dit concept-MER en een ontwerpvisie heeft de staatsecretaris een voorlopig voorkeursalternatief vastgesteld. Het concept-MER en de ontwerpvisie heeft de Commissie niet gezien en er wordt in dit advies geen oordeel over uitgesproken of de keuze voor het voorkeursalternatief juist is en of de gevolgen voor bestaande natuur- en landschapswaarden voldoende in beeld zijn gebracht en beoordeeld.⁴

Dit advies van de Commissie geeft een nadere uitwerking van hoe moet worden omgegaan met grond. De andere (hoofd)punten uit de richtlijnen blijven daarnaast van even groot belang om tot een evenwichtig MER te komen. Nadat het MER ter inzage is gelegd en de Commissie om advies wordt gevraagd, zal de Commissie een oordeel vormen over het MER.

---

¹ Voor nadere projectgegevens wordt verwezen naar bijlage 1

² m.e.r.-plichtig volgens categorie C 16.1 Besluit m.e.r.

³ m.e.r.-plichtig volgens categorie C 18.5 Besluit m.e.r.

⁴ Zie ook de inspraakreacties 5, 6 en 7

2. OMGAAN MET GROND

2.1 Ontgravingen

In de richtlijnen is gevraagd om een gedetailleerde beschrijving van de bodemopbouw, bodemkwaliteit en waterhuishouding op basis van daartoe uitgevoerd onderzoek. Het detailniveau moet zodanig zijn dat maatregelen en effecten hierop beoordeeld kunnen worden. Ga in het MER nader in op de bestaande polderstructuur met hoogtes van kades, bandijk en primaire waterkering en geef een duidelijke visualisatie ervan.

Beschrijf voor de verschillende alternatieven de noodzakelijke vergravingen en ophogingen en het gebruik en toepassing van vrijkomende grondstromen.

2.2 Kwaliteit vrijkomende en te hergebruiken grond

Maak in het MER bij de beschrijving van de bodemkwaliteit onderscheid in de chemische en fysische kwaliteit. Differentieer bij de beschrijving van de chemische kwaliteit naar de aanwezigheid van diffuse verontreinigingen en eventuele lokale verontreinigingsbronnen en immobiele en mobiele verontreinigingssituaties.

Geef in het MER aan waar en in welke mate (oppervlakten en diepten vertaald naar hoeveelheden) grond binnen het plangebied wordt ontgraven en wat hiervan de kwaliteit is. Betrek daarbij eveneens zowel de fysische als chemische kwaliteit in verband met een brede beoordeling van de toepassingsmogelijkheden van deze grond. Beschrijf de consequenties van de kwaliteit van de grond in het licht van de gebruiks- en hergebruiksmogelijkheden bij de verschillende alternatieven.

Geef aan welk deel (in plaats en omvang) van de verontreinigde grond bij de inrichting van de verschillende alternatieven verwijderd wordt, hoe met de verontreinigde grond wordt omgegaan, en welk deel achterblijft na herinrichting en met welke eventuele voorzieningen.

Geef aan of sprake is van aanwezigheid van verontreinigingssituaties die binnen de saneringsregeling van de Wet bodembescherming⁵ vallen en in dit kader moeten worden aangepakt. Beschrijf voor deze situaties de saneringsaanpak uitgaande van de voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied. Besteed bij mobiele verontreinigingssituaties aandacht aan het na de sanering achterblijven van eventuele restverontreinigingen, de consequenties gerelateerd aan de nieuwe inrichting en de wijze waarop deze worden beheerst en beheerd.

Het MER dient ook in te gaan op de kwaliteit van het slib in bestaande watergangen en de hoeveelheden die bij graafwerkzaamheden zullen vrijkomen. Ook moet aangegeven worden waar het vrijkomend slib verwerkt of toegepast

---

⁵ Het gaat hierbij om verontreinigingssituaties waarbij de kwaliteit van grond en baggerspecie het saneringscriterium van de Wet bodembescherming (Wbb) overschrijdt en daarmee niet vallen binnen de reikwijdte van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk), zoals dat vanaf 1 januari 2008 van kracht is. Het Bbk bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van grond en baggerspecie op of in de bodem en het oppervlaktewater. Voor de kwaliteit geldt een bovengrens. De Wbb geldt voor gevallen van ernstige verontreiniging, dus voor situaties waarbij het saneringscriterium wordt overschreden. Beide wettelijke kaders zijn van toepassing, maar de laatst genoemde situaties zijn het meest relevant voor het MER.

zal worden, waarbij vanzelfsprekend de kwaliteit van het slib in belangrijke mate bepalend is voor de verwerkingswijze.

Nut en noodzaak van één of meerdere tijdelijke depots voor tussentijdse opslag van grond moeten in het MER worden beschreven. Aandacht dient daarbij te worden besteed aan het aantal depots en de situering ervan, onder andere bezien vanuit het verkeer en vervoer van grond, de noodzakelijke voorzieningen en de inrichting ervan, alsmede het depotbeheer.

Van de niet herbruikbare verontreinigde grond moeten in het MER de verwerkingsmogelijkheden worden beschreven. Het storten in een depot vormt daarbij een van de mogelijkheden.

Een goede beschrijving van de kwaliteit van de niet herbruikbare verontreinigde grond is nodig in verband met de bepaling van de verwerkings- en/of toepassingsmogelijkheden, de geldende wettelijke kaders, de noodzakelijke procedures en de (tijdelijke en permanente) effecten in geval van berging. Voor dit laatste is het van belang dat het MER duidelijk aangeeft waar en op welke wijze de grond geborgen wordt.

2.3 Hinder

De belasting op het woon- en leefmilieu is alleen van belang in de uitvoeringsfase.

Geluid

Bereken op basis van aannamen omtrent de geluidemissie van het in te zetten materieel, aantallen vervoersbewegingen en werktijden, de te verwachte equivalente (gemiddelde) geluidniveaus en maximale geluidniveaus ten gevolge van de herinrichting en de verkeersaantrekkende werking ter plaatse van woningen. De optredende geluidniveaus zijn afhankelijk van de locatie van de werkzaamheden. Geef de spreiding in optredende geluidniveaus. Geef aan hoe lang de uitvoering duurt. Geef zo nodig de omvang van de te treffen mitigerende maatregelen.

Trillingen

Trillinghinder is alleen te verwachten als vrachtwagens op korte afstand langs woningen rijden. Geef, indien dit niet te vermijden is, aan wat te verwachten trillingniveaus in woningen zijn. Ga daarbij uit van een grof naar fijn benadering⁶. Als op basis van *worst-case* aannamen en *expert judgement* geen onacceptabele voelbare trillingniveaus verwacht worden, is een gedetailleerde bepaling van de trillingniveaus niet noodzakelijk. Geef zo nodig de te treffen mitigerende maatregelen.

---

⁶ Optredende trillingniveaus zijn afhankelijk van de bron (type voertuig, rijsnelheid, wegdek(on)effenheid), van de overdracht (afstand, bodemtype) en van de ontvanger (type fundering, vloertype (beton, hout), vloeroverspanningen). Kortom vele factoren zijn bepalend voor de optredende trillingniveaus.

Luchtkwaliteit

Beschrijf de gevolgen van het initiatief voor de luchtkwaliteit. Maak gebruik van modelberekeningen voor de bepaling van concentraties van fijn stof (PM₁₀) en NO₂. De modelberekeningen dienen te voldoen aan het meet- en rekenvoorschrift bevoegdheden luchtkwaliteit. Maak aannemelijk dat het voornemen realiseerbaar is binnen de eisen van het Wet Luchtkwaliteit.⁷

---

⁷ Op 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit (Wlk) in werking getreden en daarmee zijn de luchtkwaliteitseisen in hoofdstuk 5 van de Wm opgenomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat, projectdirectie Ruimte voor de Rivier

Bevoegd gezag: Ministerie van Verkeer en Waterstaat (coördinerend)

Besluit: rijksprojectenprocedure

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C13.0

Activiteit: ontpolderen van de Noordwaard

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Aanvullende notitie MER

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. De lijst met inspraakreacties en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: het Brabants Dagblad editie Land van Heusden en Altena, en in het Altena Nieuws d.d. 27 april 2006

advies aanvraag: 26 april 2006

ter inzage legging: 28 april tot en met 9 juni 2006

richtlijnenadvies: 30 juni 2006

aankondiging start procedure in: Staatscourant nr. 205 d.d. 23 oktober 2007

advies aanvraag: 18 oktober 2007

ter inzage legging: 28 april tot en met 9 juni 2006

aanvullend richtlijnenadvies uitgebracht: 14 januari 2008

Bijzonderheden:

Op 23 oktober 2007 is een aanvullende startnotitie ter inzage gelegd en is de Commissie gevraagd om te adviseren over aanvullende richtlijnen. De aanvullende startnotitie gaat specifiek in op het tweede hoofdpunt: omgaan met grond. Voor het afgraven van grond is mogelijk een ontgrondingvergunning nodig. Voor het gebruik van grond elders in het gebied is mogelijk – afhankelijk van de kwaliteit van de grond – een Wm-vergunning nodig. Op hoofdlijnen waren deze onderwerpen al opgenomen in de startnotitie en richtlijnen uit 2006. Voor de juridische zekerheid heeft Rijkswaterstaat gekozen hiervoor een aanvullende startnotitie ter inzage te leggen en zal bevoegd gezag aanvullende richtlijnen vaststellen.

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit aanvullende advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de aanvullende startnotitie is als uitgangpunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

Samenstelling van de werkgroep:

drs. B.F.M. Beerlage (Secretaris)

ir. A.J. Blik

ir. J.H.J. van der Gun

prof. dr. ir. F.M. Maas

drs. Y.J. van Manen

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. A. Vink-Noordegraaf, Werkendam
2. anoniem
3. J.H. Ebbeng, Werkendam
4. K.J. Janse
5. Zuidelijk Land- en Tuinbouworganisatie (L.T.O.), Almkerk
6. A.A.J. Pols, Werkendam
7. H.P.W. van de Raadt, Werkendam (mondeling)

Aanvullend advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Ontpoldering Noordwaard

Rijkswaterstaat onderzoekt de mogelijkheden voor de ontpoldering van de Noordwaard in de gemeente Werkendam. Deze ontpoldering is een van de maatregelen uit de planologische kernbeslissing Ruimte voor de Rivier. Voor de ontpoldering, wordt de rijksprojectenprocedure gevolgd waarvoor de staatsecretaris van Verkeer en Waterstaat (coördinerend) bevoegd gezag is. Ten behoeve van het besluit wordt daarbij de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De aanvullende startnotitie gaat specifiek in op het punt: omgaan met grond.

ISBN: 978-90-421-2290-1